

INSPIRATIONSHÆFTE TIL UNDERVISEREN

I TEATRET

FØR- OG EFTER TILTAG TIL INDSKOLING / MELLEMLTRIN

- øvelser og inspiration før og efter dit teaterbesøg / teaterværksted

Kære underviser

- i indskoling / mellemtrin

Dette undervisningshæfte henvender sig primært til dig, der er lærer i indskoling og på mellemtrinnet. Er du i udskoling eller på en ungdomsuddannelse, så er der har vi udarbejdet et tilsvarende materiale til den aldersgruppe, som du finder på aarhusteater.dk/materialebank

Formålet med materialet er at give dig inspiration og redskaber til at arbejde med den teaterforestilling, du skal opleve sammen med dine elever og/eller det teaterværksted, I skal deltage i på Aarhus Teater. Materialet er tilrettelagt, så det kan bruges både før og efter jeres besøg i teatret. Det knytter sig ikke til en bestemt forestilling, men favner bredt, så det vil kunne bruges til at åbne for mange forskellige typer af teateroplevelser.

MATERIALET BESTÅR AF:

- A: Teaterværksted på Aarhus Teater**
- B: FØR teaterværkstedet/teateroplevelsen**
- C: I teatret**
- D: EFTER teateroplevelsen**

Første del (A) er en præsentation af vores teaterværksted. Det kan I benytte jer af, hvis I skulle have lyst til at udforske teatret gennem et besøg på Aarhus Teater.

I anden del, som er FØR teateroplevelsen (B), vil du kunne finde teaterspørgsmål, der fremmer elevens viden om teatrets som kunstform og de scenekunstneriske virkemidler. Her er der også opgaver til den teaterforestilling, I skal se og et bud på en kropslig øvelse, der kan understøtte FØR-arbejdet.

I tredje del (C) finder du gode råd til jeres teatertur.

Den sidste del (D) fokuserer på redskaber og øvelser, I kan bruge til at bearbejde jeres teateroplevelse, så den forankrer sig i krop og hukommelse.

Det er en god idé at orientere sig i både FØR og EFTER inden teateroplevelsen, så du ved, hvilke øvelser og opgaver, der venter på den anden side af jeres tur i teatret.

Du kan finde mere materiale på Aarhus Teater Lærings hjemmeside: aarhusteater.dk/ati

Bliv også medlem af vores facebookgruppe "Aarhus Teater Læring - drama i undervisningen".

Gruppen er et fagligt forum, hvor du kan holde dig opdateret på vores forskellige tilbud og også et sted, hvor du kan finde inspiration til din undervisning.

Rigtig god fornøjelse! Vi glæder os til at se jer på Aarhus Teater.

Hilsen fra
Aarhus Teater Læring

A: TEATERVÆRKSTEDER

På Aarhus Teater arbejder vi med krop og stemme, rum og tid - og det gør vi også på vores teaterværksteder.

Arbejdet i teaterværkstedet bidrager til, at eleverne får et større kendskab og dermed ejerskab til den forestilling, de skal opleve. Eleverne får mulighed for at afprøve scenekunsten på egen krop, idet teaterværkstedet er tilrettelagt med forestillingen for øje.

De bliver guidet til at kunne indleve sig i de figurer, som de senere møder i forestillingen. De forestiller sig det univers eller rum, som forestillingen udspiller sig i og de kommer tættere på forestillingens forløb ved at arbejde med uddrag fra forestillingen.

Teaterværkstedet tilrettelægges, så det er tilpasset det pågældende fagniveau og klassetrin.

Arbejdet i teaterværkstedet kan bidrage til, at eleverne får et mere nuanceret forhold til kunst og kultur ved at prøve scenekunsten på egen krop. Desuden styrkes de faglige kompetencer som fx bedre sprogforståelse, mundtlig fremstilling, og analyse og fortolkning.

Værkstederne foregår på Aarhus Teater i et af vores undervisningslokaler og henvender sig til både elever og lærere i grundskolen og på ungdomsuddannelserne.

Teaterværkstederne varetages af en professionel teaterpædagogisk underviser.

Der kræves ingen forkundskaber hos eleverne.

Vi anbefaler, at I benytter jer af værkstedet, inden I skal i teatret.

Læs mere om teaterværksteder på aarhusteater.dk/atl

B: FØR

teaterværkstedet/teateroplevelsen

For mange børns vedkommende kan det være første gang, at de skal i teatret. Inden I skal i teatret, kan det derfor være en god idé, at du forbereder eleverne på den forestilling, de skal opleve og introducerer dem til, hvad teater er for en størrelse.

Det kan du både gøre ved at deltage i vores teaterværksteder sammen med dine elever og ved at bruge nedenstående spørgsmål og opgaver. Så får I meget mere udbytte af teateroplevelsen som muligt.

Når du tager dine elever med på et teaterværksted ...

At arbejde med selve forestillingen inden teateroplevelsen kan hjælpe til at skærpe elevernes blik på forestillingen. Det sætter dem i stand til at få et større ejerskab, når de ser teaterforestillingen. For hvad sker der med figuren? Hvad vælger han/hun? Hvad mon der sker i det videre forløb? Samtidig får de et skærpet blik på de virkemidler, som skuespilleren, scenografen, lyd- og lysdesigneren, rekvisitøren og teaterskrædderen benytter og dermed får de forhåbentlig en endnu større oplevelse.

I det følgende kan du frit vælge mellem øvelser og opgaver, før I skal i teatret.

Det er en god ide at forberede eleverne så tæt på teaterværkstedet og/eller teateroplevelsen som muligt.

Nedenstående FØR og EFTER tiltag er tænkt som en skabelon for, hvordan du som lærer kan arbejde med en forestilling, når du skal i teatret med din klasse.

Tiltagene er altså ikke møntet på en konkret forestilling.

Læs mere på aarhusteater.dk/atl

MIN TEATEROPLEVELSE !!!

SCENOGRAFI

SAGESPILLER

KOSTUME

REPLIK

REKVIST

SCENE

SAL

LYS

LYD

SÅ DU DET BLIK OG DEN GRIMASSE

VI SIDDER HER I SALEN – SAMMEN OG LIGE NU!

JEG ER MED – HELT INDE MIDT I HISTORIEN

WAIJW HAN LEVER SIG IND I ROLLEN

DEN LYD KILDER I MAVEN

SIKKE EN SMUK FARVE LYSET HAR

LIGE DÉR GENKENDTE JEG NOGET VIGTIGT FRA MIT EGET LIV

BARE JEG KUNNE FORTÆLLE HISTORIER MED KROPPEN

1: TEATERSPØRGSMÅL

Forberedelse:

Download og print i A3 plakaten "Min teateroplevelse" – du kan også vise den på klassens tavle.

Plakaten finder du på aarhusteater.dk/materialebank

Gå nu sammen på opdagelse i "Min teateroplevelse" og brug nedenstående teaterspørgsmål til at "åbne" plakaten. Vælg frit mellem dem - afhængig af tidsforbrug og målgruppe:

Formål: at fremme elevens viden om scenekunstens virkemidler.

At gå i teatret

- Hvor mange har før været i teatret i klassen?
- Hvad kommer du til at tænke på, når du hører ordet teater?
- Kan nogen fortælle, om den bedste teateroplevelse, de har haft?
- Hvad er forskellen på at gå i teatret og i biografen?

Teatersalen

- Hvordan ser der ud i en teatersal?
- Hvorfor sidder publikum ofte i mørke, når de ser teater?

Publikum

- Hvor sidder publikum i forhold til scenen?
- Hvordan er man et godt og aktivt medskabende publikum?
- Oplever alle i publikummet det samme?
- Man kan se og høre en teaterforestilling. Men kan man også opleve teater med hele kroppen? F.eks genkende karakterer, stemninger og intense spændingsfyldte øjeblikke

Isenesættelsen

Forestillingens iscenesættelse henviser til teatrets virkemidler og måde at skabe fiktionskontrakt med sit publikum:

- Beskriv scenografien på scenen – hvilken historie fortæller den? Hvilken stemning skaber den?
- Er der rekvisitter på scenen? Hvilke? Hvilken historie fortæller de?
- Hvor kommer lyset fra? Hvilken stemning og historie fortæller lyset?
- Hvor kommer lyden fra? Hvilken stemning og historie fortæller den?
- Beskriv kostumerne på plakaten – hvilken historie fortæller de?
- Hvad er forskellen på en skuespiller og en karakter?
- Hvilke redskaber bruger skuespilleren til at skabe en karakter?
- Hvad er en replik og hvad er undertekst?
- Hvad betyder det, at teatret skaber en fiktionskontrakt med sit publikum?
- Tal om, hvor I selv har arbejdet med scenografi, rekvisitter og replikker, scene, lyd, lys og publikums rolle.

2: DEN SPECIFIKKE TEATERFORESTILLING

- Find fra den forestilling, som klassen skal se. Hæng det op i klassen eller vis det på klassens smartboard. Billedet finder du enten finder du på: aarhusteater.dk - enten under den enkelte forestilling eller på aarhusteater.dk/presse, hvor du kan finde billedet
- Hvad ser I? Hvilke farver? Stemning?
- Titlen: Hvilke associationer får I, når I hører titlen på forestillingen, I skal se?
- Hvad tror I forskellen er på at læse et teaterstykke og opleve stykket som teater?
- Skriveøvelse om elevens forventninger: Hver elev får 1-2 minutter til at færdiggøre sætningen:
Eks: *Når jeg skal ind på Aarhus Teater og se X-forestilling, tror jeg, jeg kommer til at opleve ...*

3: KROPSLIG ØVELSE UD FRA FORESTILLINGENS TITEL OG TEATRETS FORESTILLINGSBESKRIVELSE

Øvelse: Gå på museum

Formål: At fremme elevens viden om kroppens virkemidler og evne til at variere sit kropssprog.

Inddel eleverne i grupper à 4-6. Læs forestillingsteksten (beskrevet på teatrets hjemmeside) højt på klassen og diskutér forestillingens potentielle tema, figurer og steder/rum. Tal om, hvad I forestiller jer, der sker i forestillingen.

Bed grupperne lave en statue ud fra et særligt tema eller situation fra forestillingen. Lad dem skrive en statuetitel på et stykke papir, der lægges foran statuen. En elev fra hver gruppe tager rollen som kustode og byder museumspublikum velkommen, fortæller titlen og spørger ind til publikums fortolkning af statuen. Måske statuen kan 'blive levende' i 20 sekunder efter publikumsrespons – evt. med bud på replikker.

Bed grupperne have fokus på gestik, mimik, blikretning, afstand/tæt på, stå alene/stå sammen. Byt derefter, så den anden halvdel går på museum.

4: VIDEO: SUPPLEMENT INDEN JERES TEATERBESØG

Find videon på aarhusteater.dk/materialebank

I videoen viser skuespiller Jacob Madsen Kvols jer rundt på Aarhus Teater og tager jer med bag kulisserne. Videoen kan bruges som supplement til ovenstående og som en appetizer inden teaterbesøget.

C: Teaterforestillingen

– når du *er i teatret* med dine elever

Når du ser forestillingen med din klasse, er det en god ide at skrive noter undervejs, som du kan bruge i efterbearbejdningen af dine elevers teateroplevelse.

Du skal se følgende som inspiration og en mulighed, hvis du som lærer ønsker at indsamle materiale under forestillingen. Materialet anvendes i EFTER-tiltagene, når I har set teaterforestillingen. Du finder materialer på aarhusteater.dk/materialebank

- Vær særligt opmærksom på replikkerne og find tre gode og korte replikker, som du kan bruge i efterbearbejdningen af elevernes teateroplevelse -> (se øvelsen: *Undertekstøvelsen*)
- Læg særligt mærke til figurerne/ og eller tema, som du kan lave kropslige billeder på. (se øvelsen: *Gå på museum*)
- Læg særligt mærke til scenografi og rekvisitter, så du kan guide eleverne rundt i tekstens landskaber (se øvelsen: *Tømmerflåde i tekstens forestillingens landskaber*)
- Læg mærke til skuespillerens gestaltning af karaktererne – hvilke bevægelser bruger de, hvilket kostume har de på? (se øvelsen: *Karaktermøder*)
- Tænk efterfølgende over forestillingens tema, som du kan bruge til trekantsøvelsen med spørgsmålet: "Forestillingen handler om noget, jeg kan genkende fra mit eget liv" (se øvelsen: *Trekantsøvelsen*)

D: EFTER teateroplevelsen

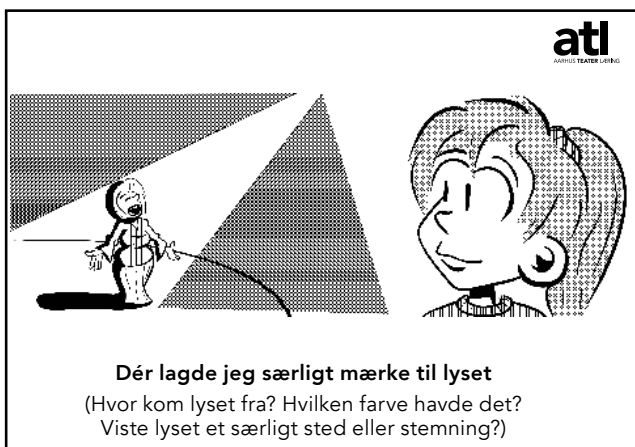
Nu har eleverne oplevet de professionelle bud på en teaterforestilling.

Formålet med følgende øvelser er at give dig som lærer en række redskaber til efterbearbejdning af elevernes teateroplevelse. Det gør vi via sproget og kropsliggørelse af elevernes scenekunstoplevelse samt ved at lade elevpublikummet gå på opdagelse i deres egne og andres reaktioner og registreringer. Herved opstår muligheden for et dyberegående møde mellem forestilling og elevpublikum. Teateroplevelsen får så at sige større jeg-forankring. Du finder teaterøvelserne på aarhusteater.dk/materialebank

Øvelserne går primært på elevernes oplevelse, snarere end refleksioner over hvad afsenderen (teatret), mon har villet med forestillingen. For det er netop elevpublikummet selv, der er eksperter på deres oplevelse.

Du kan frit vælge mellem øvelser og opgaver. Det er en god ide at efterbearbejde teateroplevelsen kort efter teaterturen.

1. **Erindringsøvelse** - du kan begynde med en erindringsøvelse, der gør elevernes teateroplevelse nærværende
Formål: at fremme elevens motivation til at udtrykke sig om deres teateroplevelse.
2. **Undertekstøvelsen** – ud fra forestillingens replikker.
Formål: at fremme elevens evne til at give et kropsligt udtryk for sin umiddelbare oplevelse af en teaterforestilling, en tekst, et emne
3. **Lav en bodystorm** – en brainstorm med kroppen, på jeres teateroplevelse (se øvelsen: Bodystorm)
Formål: at fremme elevens evne til at give et kropsligt udtryk for sin umiddelbare oplevelse af en teaterforestilling, en tekst, et emne.
4. **Teaterkort** (se to eksempler nedenfor)
Formål: at fremme elevens viden om scenekunstens virkemidler.

5. Trekantsøvelsen

Formål: at fremme elevens evne til at reflektere over og forholde sig til forestillingens form og indhold samt at sætte det i forhold til elevernes livsverden.

E: 8 TEATERØVELSER

Vi har sammensat en række teaterøvelser, som er nemme at lave sammen med dine elever, og som ikke forudsætter et forudgående teaterkendskab. Du finder alle øvelserne på aarhusteater.dk/materialebank

- Bodystorm
- Erindringsøvelse
- Gå på museum
- Karaktermøder
- Teaterkort
- Trekantsøvelse
- Tømmerflåde i forestillingens landskaber
- Undertekstøvelse

BODYSTORM – EN BRAINSTORM MED KROPPEN

Formål: at fremme elevens evne til at give et kropsligt udtryk for sin umiddelbare oplevelse af en forestilling.

Klassen står i en rundkreds. Eleverne skal enkeltvis vælge en særlig detalje fra teateroplevelsen: en replik, en situation eller en gestus, som de har bidt mærke i. Noget der har gjort indtryk. Og udtrykke dette med en bevægelse og en lyd/sætning. Derefter efterligner de øvrige elever i kor. (F.eks.: Pippi: "Jeg kan løfte en hest", mens eleven strækker begge arme og gør sig stærk i kroppen – alle i rundkredsen efterligner). Det er ok, at replikken ikke er helt korrekt, det vigtigste er, hvordan eleven husker den. Hvis der er elever, der ikke kan huske noget, er det legalt at kopiere og lade sig inspirere af andres bud.

ERINDRINGSØVELSE

Formål: at fremme elevens motivation til at udtrykke sig om deres teateroplevelse – denne øvelse er inspireret af: Ejgod Hansen: "Teateroplevelser. *Hvad oplever børn, når de ser teater?* Scenekunstværket Region Midtjylland (2011)

Læs følgende stille og roligt op for eleverne. Husk pauser mellem afsnittene:

"Sid på din stol med lukkede øjne og forestil dig, at du går ind på teatret. Du kommer ind i lokalet, finder din plads, du lægger mærke til andre publikummer og til teaterrummet. Forestillingen går i gang. Tænk så langt hen i forestillingen, som du når på de 3 min, øvelsen varer. Gør dig umage med at huske så mange detaljer som muligt: Hvad så du? Hvad hørte du? Hvad gjorde du og de andre i rummet?"

Læg nu mærke til scenografien – scenens rum – hvor var vi – hvilke former og farver var der brugt? Hvilken følelse gav det dig? Så du lyset? Var det skarpt eller blødt? Skiftede det farve eller tempo? Husker du lyde eller musik? Hvordan påvirkede det stemningen? Hvilket kostume havde de på? Hvilke bevægelser brugte de for at vise deres karakter? Hvordan sagde de deres replikker? Tænk på en situation i forestillingen, der gjorde særligt indtryk på dig. Hvad så og hørte du? Hvad følte du? Kunne du mærke det i kroppen? Gå på opdagelse i dette øjeblik.

Husk nu hen til slutningen. Hvad skete der? Hvad gjorde publikum? Hvad følte du?"

GÅ PÅ MUSEUM

Formål: at fremme elevens viden om kroppens virkemidler og evne til at variere sit kropssprog

Eleverne har i grupper på ca. 4-5 personer lavet et tableau eksempelvis ud fra temaet venskab. De øvrige elever fungerer nu som et publikum, der er på museum. Dvs. de kan bevæge sig rundt om tableauet og se det fra alle vinkler. Underviseren spørger publikummet, hvad de ser i tableauet og hvordan de ser det? Eleverne har her mulighed for at komme med bud på ændringer, der præciserer temaet i form af modellering. Sæt evt. tankebobler i spil. Forestil jer at I åbner hovedet på én af eleverne i tableauet og lad eleven komme med en replik, der passer til den postur han/hun har. Eksempelvis "Jeg er SÅ glad for, at jeg har så mange venner!"

KARAKTERMØDER

Formål: at fremme elevens evne til at udtrykke en karakter/figur med kroppen

Lad eleverne gå rundt mellem hinanden. Læreren vælger en karakter/type fra den forestilling, I har set eller skal se. Spørg eleverne: Hvordan går karakteren? Er der en kropsdel der styrer? Hvilken fysisk tilstand ville passe til karakteren? Hvilke følelser og med hvilken styrke? Lad karakteren sige en replik fra forestillingen eller en sætning, som stemmer overens med den figur, eleven har i kroppen. Lad eleverne tale ud i luften – lad dem lege med replikken og med forskellige undertekster. Vær præcise og gør jer umage.

TEATERKORT

Formål: at fremme elevens viden om scenekunstens virkemidler

Brug teaterkortene til at gå på opdagelse i jeres teateroplevelse. Bed eleverne være præcise i deres beskrivelser og kropslige gestaltninger. Følgende teaterspørgsmål kan du stille i plenum til klassen eller du kan kopiere dem som kort, og dele dem ud til makkerpar, smågrupper eller hele klassen i diverse CL-inspirerede strukturer.

Vælg evt. særlige kort ud – afhængig af elevernes alder og dine valg omkring samtalens indhold. Det er en god ide at printe kortene på tykt papir.

TREKANTSØVELSE

Formål: at fremme elevens evne til at forholde sig aktivt og kritisk til et udsagn – hér – forestillingens form og indhold samt at sætte det ift. elevernes livsverden.

Denne øvelse kan underviseren bruge i situationer, hvor der skal efterbearbejdes og perspektiveres ift. forestillingen, eller hvor alle elever aktivt skal tage stilling til forskellige tematikker og dilemmaer. Find 3 stykker A4 ark og skriv hhv. "JA", "NEJ", "NOGET ANDET" på hver sit stykke papir. Placer disse tre på gulvet, så de danner en trekant. Eleverne har nu mulighed for at placere sig på et punkt, alt efter hvad deres svar er – Eksempel:

- 1) "Forestillingen sluttede godt".
- 2) "Hvis jeg var instruktør, ville jeg have lavet forestillingen på en anden måde".
- 3) "Forestillingen handler om noget, jeg kan genkende fra mit eget liv".

Find selv på flere forestillingsrelaterede spørgsmål. Husk, at eleverne må skifte plads, hvis de hører et bedre argument.

TØMMERFLÅDE I TEKSTENS LANDSKABER

Formål: at fremme elevens indlevelsesevne ved at vække dennes sanser og medskabende fantasi ift. forestillingens rum, miljø og stemning.

Eleverne går rundt i klasselokalet mellem hinanden og forestiller sig at de befinder sig på en tømmerflåde. Tømmerflåden må ikke tippe, så derfor er det vigtigt at alle er i bevægelse hele tiden og at der ikke er bare pletter, hvor der ingen mennesker er. Underviseren guider nu eleverne gennem forestillingens steder, rum, miljøer og stemninger, som de skal mærke og bevæge sig i.

Eksempel fra Narnia: Hvordan ser der ud på den anden side af garderobeskabet? Er her varmt eller koldt? Hvilken stemning er her? Hvordan er det underlag du går på? Hvordan føles det? Er her stille eller lydt? Bed eleverne gå rundt mellem hinanden og undersøge stedet. Dernæst guider du eleverne hen til et andet rum/ miljø fra forestillingen. Øvelsen kræver at underviseren selv klart husker tekstens præsenterede steder og kan beskrive dem i detaljer.

UNDERTEKSTØVELSE

Formål: at fremme elevens evne til at variere sin stemmeføring og sit kropssprog

Eleverne og læreren står i en rundkreds. Læreren husker én af replikkerne fra forestillingen.

Eksempel fra Narnia: "Det her må simpelthen være verdens største garderobeskab".

Læreren træder nu ind i kredsen mens han/ hun siger replikken med en selvvalgt undertekst. Den kunne fx siges surt, overraskende, forelsket, nedtrykt, vredt, lykkeligt, udmattet osv. Man må gerne lade kroppen tale med for at understøtte replikken. Når læreren træder tilbage i cirklen, efterligner eleverne. Så er det den næstes tur. Brug den samme replik, men leg med underteksterne. Lad hele rundkredsen prøve og opfordre eleverne til at ikke at tænke så meget over at skulle præstere, men bare gør det, der først falder dem ind.

Aarhus Teater
Teatergaden
8000 Aarhus C

Online: www.aarhusteater.dk
Telefon: 7021 3021 (man – fre kl. 10-16)
Mail: billet@aarhusteater.dk

Bestilling af teater- og skriveværksteder
atl@aarhusteater.dk

www.aarhusteater.dk/atl